

POMYSŁY I REKOMENDACJE

GRUPA TEMATYCZNA

Jak obniżyć emisję CO₂ i pyłów z naszych domów, mieszkań
i samochodów?

REKOMENDACJE

Rekomendowane działania dla Urzędu Miasta (ułożone przez uczestników wg stopnia ważności i kolejności wdrożenia – od najważniejszego wątku do najmniej istotnego):

1. Promocja rozwiązań europejskich w zakresie łączenia infrastruktury pieszej i rowerowej, przez zmniejszenie antagonizmów między kierowcami a pieszymi i rowerzystami w wyniku wyjaśniania mieszkańcom korzystającym z samochodów korzyści z prowadzenia szeroko zakrojonego programu uspokajania ruchu i zmniejszania liczby przypadków lekceważenia limitów prędkości;
2. Wdrożenie w polityce przestrzennej idei „Miasta krótkich odległości” - tworzenie mikrocentrów z dostępem do różnych usług. Wyznaczenie wskaźników określających standardy dostępu do usług, które zapewnią zmniejszenia zapotrzebowania na przemieszczanie się;
3. Edukacja budowlana - budynki inteligentne: edukacja i system zachęt oraz nakazów do budowy energooszczędnych i inteligentnych budynków oraz przystosowywania już istniejących (np. przy negocjacji umów z deweloperami);
4. Przedefiniowanie polityki parkingowej w kierunku zmniejszania ilości parkingów jako stymulacja do zmniejszenia ruchu samochodowego. Opracowanie i zakomunikowanie mieszkańcom długookresowego planu stopniowego uwalniania coraz większej części centrum miasta od jeżdżących i parkujących samochodów, a także programu zmniejszania liczby samochodów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców: m.in. pokazywanie korzyści wynikających z prowadzenia restrykcyjnej polityki parkingowej oraz restrykcyjnego zarządzania strefami płatnego parkowania dla posiadaczy samochodów;
5. Bezpłatny punkt konsultacyjny i informacyjny „One-stop-shop” oferujący kompleksowe doradztwo w jednym miejscu na temat rozwiązań mitygacyjnych/ adaptacyjnych, np. wsparcie proceduralne podczas wymiany pieca, aplikowania o środki zewnętrzne itd.;
6. Zwiększenie kontroli legalności paliwa używanego do ogrzewania budynków - śmieci i wilgotność drewna. Jeśli nie ma złamania przepisów - uświadomienie o możliwości poprawnej techniki palenia;
7. Priorytet dla transportu publicznego: rozbudowa buspasów, stworzenie programu zachęt takich jak np. wspólny bilet, podniesienie jakości przystanków oraz komfortu i bezpieczeństwa dostępu

- pieszych i innych niezmotoryzowanych do przystanków transportu zbiorowego, zwłaszcza szynowego;
8. Zwiększenie kwot dopłat do wymiany pieców - więcej zachęt uzależnionych od momentu wymiany pieca na paliwa stałe (im szybciej, tym większe dofinansowanie);
  9. Regulacja dostaw we wszystkich dzielnicach, nie tylko w Śródmieściu - opracowanie innowacyjnego programu „logistyki miejskiej” – rozwiązanie problemu nadmiernego udziału dużych samochodów dostawczych w zaopatrywaniu sklepów osiedlowych;
  10. Zwiększenie dostępności biletów i ich rodzajów - instalacja biletomatów, wprowadzenie biletu turystycznego i rodzinnego;
  11. Instalacja paneli fotowoltaicznych na nowych budynkach użyteczności publicznej. Montaż na istniejących budynkach w ramach zwiększania efektywności energetycznej budynków;
  12. Stworzenie i wdrożenie programu wzorcowych jadłospisów opartych w większym stopniu na produktach lokalnych, mało przetworzonych oraz w coraz większym stopniu pochodzenia roślinnego w placówkach edukacyjnych;
  13. Rozbudowa sieci ładowania samochodów elektrycznych;
  14. Uwzględnianie kryteriów zero emisyjności w postępowaniach zamówień publicznych - wymóg dostaw pojazdami zero- i nisko-emisyjnymi dla zakupów dla UM oraz jednostek miejskich; uwzględnianie kosztów energii w zamówieniach na budowę nowych budynków użyteczności publicznej (konieczność włączenia rozwiązań efektywnych energetycznie);
  15. Koncentracja zabudowy mieszkaniowej i miejsc pracy wokół stacji SKM. Przeznaczenie przestrzeni do parkowania samochodów wokół stacji SKM w możliwie ograniczonym stopniu, z wyłączeniem możliwości bezpłatnego parkowania poza miejscami dla parkingu typu Kiss and Ride (z prawem do postoju nie dłużej niż np. 20 minut);
  16. Usunięcie z planu budowy parkingu dla samochodów spod parku Centralnego;
  17. Zintegrowane planowanie i realizacja działań miejskich przez różne jednostki (przeciwdziałanie silosowości), w tym uspoźnienie i uporządkowanie różnych standardów wobec np. inwestycji;
  18. Zastępowanie transportu spalinowego transportem wodorowym i elektrycznym, w tym rowerami wspomaganyimi elektrycznie i rowerami cargo wspomaganyimi elektrycznie;
  19. Tworzenie stref czystego transportu ograniczając wjazd pojazdów niespełniających norm;

20. Wymiana oświetlenia na ledowe w budynkach użyteczności publicznej oraz montaż inteligentnych systemów zarządzania oświetleniem;
21. Dołączenie do miejskich kampanii dotyczących zdrowia (np. otyłości dzieci/ nastolatków; wad kręgosłupa) elementu mobilności aktywnej - edukowanie, że sposób przemieszczania się ma wpływ na zdrowie, jak i na klimat (obecnie w kampaniach nt. problemów zdrowotnych mówi się o aktywności fizycznej, ale nie uwzględnia się aktywnych sposobów przemieszczania się);
22. Bilety na duże wydarzenia miejskie lub takie jak np. teatr, koncert czy biegi jako bilety na komunikację w dniu takiego wydarzenia;
23. Zwiększenie wsparcia finansowego na montaż paneli fotowoltaicznych;
24. Budowa mieszkań komunalnych w centralnych dzielnicach - przeznaczanie miejskich terenów na zabudowę mieszkalną, będącą w gestii Urzędu Miasta jako przeciwdziałanie rozlewaniu się miasta i wyludnianiu się centrum (teren przy ul. Folwarcznej, Mickiewicza);
25. Zwiększenie liczby czujników jakości powietrza oraz montaż oczyszczaczy powietrza w budynkach użyteczności publicznej (zwłaszcza w żłobkach, przedszkolach i szkołach), gdzie jakość powietrza nie jest dobra.

Pomysły:

Pomysły projektów, które mogą wdrażać różne jednostki i instytucje, w tym Urząd Miasta (ułożone wg stopnia ważności przez uczestników – od najbardziej priorytetowego do wdrożenia do najmniej istotnego):

1. Zmiana statusu infrastruktury rowerowej do infrastruktury krytycznej;
2. Edukacja budowlana - budynki inteligentne: edukacja i system zachęt oraz nakazów do budowy energooszczędnych i inteligentnych budynków oraz przystosowywania już istniejących (np. przy negocjacji umów z deweloperami);
3. Kontrole spalania w domach jednorodzinnych;
4. Kampania społeczna dotycząca zmian nawyków wśród mieszkańców - MNIEJ podróży, MNIEJ energii;
5. System zachęt do wyrejestrowania samochodu;
6. Wdrażanie wątków proekologicznych w działaniach organizacji np. w placówkach edukacyjnych, organizacjach pozarządowych czy firmach:

- ❖ wspólne tematyczne gry miejskie/spacery,
  - ❖ projekty promocyjne wykonywane przez studentów kół naukowych, powołanie koła naukowego "międzykierunkowego i zielone miasto" wspierającego miasto w zamawianych lub oddolnie inicjowanych projektach,
  - ❖ organizowanie wykładów "okolicznościowych" w ramach programów studiów, ale także dla uniwersytetu trzeciego wieku, młodzieży ze szkół oraz wykładów otwartych dla mieszkańców,
  - ❖ uruchomienie "zielonych" kursów i szkoleń,
  - ❖ uruchomienie punktu doradztwa w zakresie oszczędności energii (ogrzewanie, fotowoltaika itp.) na wzór prowadzonej w uczelni poradni porad prawnych, która świetnie działa i udziela darmowych, fachowych porad prawnych,
  - ❖ skierowanie do miasta (urzędu) oferty współpracy ze specjalistami z różnych dyscyplin naukowych w celu włączenia ich do projektów prowadzonych przez miasto (prawo w tym prawo ochrony środowiska, logistyka, marketing w tym marketing instytucji publicznych, ekonomia w tym ekonomia transportu, itp.),
  - ❖ zapisanie "myślenia i działania" ekologicznego w deklaracjach Społecznej Odpowiedzialności uczelni, instytucji, firmy.
7. Wspólna akcja - MNIEJ w instytucjach publicznych i innych. Szereg działań wdrażanych w instytucjach publicznych jako dobry przykład;
  8. Stworzenie wytycznych oraz ogłoszenie konkursów i wsparcia dla placówek publicznych (przedszkola, szkoły itp.), wskazujących, żeby jadłospisy zakładały stopniową redukcję produktów mięsnych, używanie produktów lokalnych (np. gruszki zamiast bananów) czy wyeliminowanie plastiku;
  9. Edukacja rowerowa;
  10. Edukacja energooszczędności mieszkańców w budynkach wielorodzinnych. Edukacja użytkowników budynków wielorodzinnych. Głównie dotyczy budynków użytkowanych przez wiele osób, gdzie trudno jest oszacować zużycie energii konkretnego lokalu;
  11. Kampania na ten temat tekstyliów i jak wygląda ich produkcja (ślad węglowy) - mądre podejście do drugiego życia odzieży;

SZCZEGÓŁOWE OPISANIE PROJEKTÓW

POMYSŁ NR 1: Zmiana statusu infrastruktury rowerowej do infrastruktury krytycznej

CEL Na jaką potrzebę odpowiada propozycja?	Ograniczenie emisji CO ₂ z transportu indywidualnego i zbiorowego poprzez poprawę standardu technicznego infrastruktury rowerowej.
---	---

ODBIORCY Kto skorzysta z wdrożenia pomysłu w życie? Jak dotrzeć do wskazanych odbiorców?	Wszyscy mieszkańcy. Wybrane grupy docelowe. Dotarcie poprzez: Edukację – podnoszenie świadomości. Indywidualny marketing
OPIS PROPOZYCJI Na czym ma polegać pomysł? Jakie działania obejmuje? Jakie są jego etapy krok po kroku?	Realizacja pomysłu ma zapewnić poprawę infrastruktury rowerowej, tak aby się stała realną alternatywą dla przemieszczenia się mieszkańców. Elementy do wdrożenia w ramach realizacji celu to: <ul style="list-style-type: none"> • Ponowny audyt polityki rowerowej, • Realizacja ustaleń z poprzedniego audytu / SUMP-u, • Reorganizacja ulic na rzecz poprawy jakości infrastruktury rowerowej, • Tworzenie krótszych tras rowerowych i wydłużanie tras samochodowych, • Działania zmierzające do uspokojenia ruchu w mieście, • Stopniowa likwidacja miejsc parkingowych na chodnikach, • Prowadzenie spotkań np. w formie „okrągłego stołu” interesariuszy rozbudowy infrastruktury rowerowej.
REALIZATOR GŁÓWNY Kto będzie odpowiedzialny za wdrożenie i w jakim zakresie?	Wydział Inwestycji Prezydent Miasta. Pełnomocnik ds. komunikacji rowerowej Zarząd Dróg i Zieleni Laboratorium Innowacji Społecznych
REALIZATORZY DODATKOWI Kto powinien być włączony w realizację? Rola, zadanie i zakres odpowiedzialności.	Lokalne stowarzyszenia, np. PUMA, Stowarzyszenie Rowerowa Gdynia. Rola: monitoring działań, opiniowanie projektów, udział i wsparcie w przeprowadzeniu ew. spotkań czy konsultacji.
FINANSOWANIE Skąd środki? Czy są możliwe dofinansowania z innych źródeł niż Urząd Miasta?	Wpływy ze strefy płatnego parkowania. Budżet miasta. Środki unijne. Fundusze norweskie / szwajcarskie.

POMYSŁ NR 2: Gdyński trendbook. Ciąg kampanii społecznych dotyczących zmian nawyków wśród mieszkańców

<p>CEL</p> <p>Na jaką potrzebę odpowiada propozycja?</p>	<p>Zwiększenie świadomości mieszkańców co do wybranego aspektu klimatyczno-środowiskowego</p> <p>Wyrobienie trwałego nawyku z nim związanego u mieszkańców poprzez skumulowaną, dużą kampanię informacyjno-edukacyjną.</p>																
<p>ODBIORCY</p> <p>Kto skorzysta z wdrożenia pomysłu w życie? Jak i jak dotrzeć do wskazanych odbiorców?</p>	<p>Mieszkańcy Gdyni - ogół społeczności, choć poszczególne kampanie mogą być celowane w węższe grupy obywateli</p>																
<p>OPIS PROPOZYCJI</p> <p>Na czym ma polegać pomysł? Jakie działania obejmuje? Jakie są jego etapy krok po kroku?</p>	<p>Utworzenie skoordynowanych zmasowanych kampanii społecznych które będą realizowane w całym mieście w jednym czasie na jeden temat przez wiele instytucji.</p> <p>Tematy zmieniają się co kwartał (porę roku). Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wiosna oszczędności energii elektrycznej - lato mniejszej ilości samochodów - jak nie marnować ciepła - ograniczenie marnowania żywności - mniej konsumpcji, - „zrównoważony turysta” w mieście – wspólna akcja branży: hotele, restauracje, apartamenty, atrakcje, transport miejski i metropolitarny - jakość życia po gdyńsku: świadomie, oszczędnie, zrównoważenie, - gospodarka cyrkularna – promocja nauka napraw, trend, - świadome wybory i zakupy ; produkty lokalne, ile CO2, opakowania, opakowania nadmiarowe, plastik bez możliwości recyklingu, - odpady komunalne: trendy, segregacja, utylizacja, recykling - zero waste - wymiany sąsiedzkie i naprawianie sprzętu itp. <div data-bbox="462 1724 1324 1971" style="text-align: center;"> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Kwartał</th> <th>Kwartał</th> <th>Kwartał</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Przygotowanie kampanii 1</td> <td style="background-color: #0056b3; color: white;">Kampania 1</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Przygotowanie kampanii 2</td> <td></td> <td style="background-color: #e31a1c; color: white;">Kampania 2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Przygotowanie kampanii 3</td> <td></td> <td></td> <td style="background-color: #008000; color: white;">Kampania 3</td> </tr> </tbody> </table> </div> <p>Rodzaje działań:</p>		Kwartał	Kwartał	Kwartał	Przygotowanie kampanii 1	Kampania 1			Przygotowanie kampanii 2		Kampania 2		Przygotowanie kampanii 3			Kampania 3
	Kwartał	Kwartał	Kwartał														
Przygotowanie kampanii 1	Kampania 1																
Przygotowanie kampanii 2		Kampania 2															
Przygotowanie kampanii 3			Kampania 3														

GDYŃSKI DIALOG O KLIMACIE

GDYNIA

GDYNIA

	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja, w tym edukacja nieformalna - Marchewka - Promocja i zachęty do odpowiednich zachowań - Kij - (kontrowersyjne!) Uczynienie zachowań niezgodnych z celem kwartału niekomfortowych/drogich np. lato mniejszej ilości samochodów - parkingi w Gdyni stają się na kwartał sporo droższe <p>Podstawą projektu jest stworzenie ramy koordynującej działania wielu jednostek.</p> <p>W założeniu: jeśli przez kwartał jestem bombardowany informacjami, marchewkami i kijami na temat X, to zmieniam swoje zachowanie. Kwartał powinien wystarczyć aby ta zmiana pozostała na trwałe przynajmniej w jakimś stopniu u części odbiorców.</p>
<p>REALIZATOR GŁÓWNY</p> <p>Kto będzie odpowiedzialny za wdrożenie i w jakim zakresie?</p>	<p>Laboratorium Innowacji Społecznych jako koordynator</p> <p>Działania mają być koordynowane TYLKO tematycznie - konkretne działania każdy podmiot realizuje na swój sposób i swoimi kanałami</p> <p>KLUCZOWE jest znalezienie wspólnych INTERESÓW wśród uczestników oraz realizatorów - to jest najważniejsze zadanie koordynatora</p> <p>Np. "w kampanii zero waste - wymiany sąsiedzkie i naprawianie sprzętu" naturalnymi partnerami którzy widzą w niej swój interes są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - punkty serwisowe/ punkty napraw - fab laby z nauczaniem naprawy - IKEA z programem wymiany mebli - strony typu vinted.pl - ... <p>Znalezienie i zaangażowanie tych partnerów, nadanie ramy działania oraz ewentualnie dystrybucja finansów to właśnie zadanie koordynatora</p>
<p>REALIZATORZY DODATKOWI</p> <p>Kto powinien być włączony w realizację? Rola, zadanie i zakres odpowiedzialności.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd miasta - jednostki miejskie - przedsiębiorstwa (wybrane do danej kampanii/kwartału) - szkoły - Gdyński Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli - NGOs - Centrum nauki Experyment - Biblioteka publiczna - Muzea - Konsulat Kultury

<p>FINANSOWANIE</p> <p>Skąd środki? Kto ma partycypować w kosztach, ew. w jakich częściach/etapach pomysłu? Czy są możliwe dofinansowania z innych źródeł niż Urzędu Miasta?</p>	<p>Źródła poza Urzędem Miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - WFOŚ - partnerzy kampanii <p>Zakładamy, że wiele z tych kampanii będzie stosunkowo nisko kosztowe (poza kosztami osobowymi partnerów) lub będą finansowane przez partnerów (gdyż są zgodne z interesem danego partnera).</p> <p>Jednocześnie pewne działania tak koordynatora, jak i partnerów będą wiązały się z wydatkami zewnętrznymi. Część środków można pozyskać od partnerów (np. dużych firm) w ramach sponsoringu.</p> <p>Natomiast bardzo ważne jest stworzenie sprawnego, odbiurokratyzowanego systemu dystrybucji środków do mniejszych partnerów. To szczególnie istotne, jako że kampanie będą trwały tylko kwartał.</p>
---	--

POMYSŁ NR 3: System zachęt do wyrejestrowania samochodu

<p>CEL</p> <p>Na jaką potrzebę odpowiada propozycja?</p>	<p>Ograniczenie emisji CO₂ z transportu samochodowego poprzez ograniczenie liczby zarejestrowanych aut.</p>
<p>ODBIORCY</p> <p>Kto skorzysta z wdrożenia pomysłu w życie? Jak dotrzeć do wskazanych odbiorców?</p>	<p>Mieszkańcy posiadający samochód w gospodarstwie domowym dłużej niż pół roku. Pośrednio skorzystają wszyscy kierowcy poprzez zmniejszenie zatłoczenia na drogach oraz wszyscy mieszkańcy poprzez poprawę jakości powietrza</p> <p>Reklamy na tylnych burtach komunikacji zbiorowej / billboardy przy skrzyżowaniach/ na dystrybutorach benzyny na stacjach benzynowych / banery nad najbardziej zakorkowanymi częściami głównych arterii – Morskiej, Wielkopolskiej, Chwarznieńskiej itd.</p>
<p>REALIZATOR GŁÓWNY</p>	<p>Wydział Spraw Obywatelskich. Zarząd Komunikacji Miejskiej. Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji.</p>

<p>FINANSOWANIE</p> <p>Skąd środki? Kto ma partycypować w kosztach, ew. w jakich częściach/etapach pomysłu? Czy są możliwe dofinansowania z innych źródeł niż Urzędu Miasta?</p>	<p>Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Budżet Miasta. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wpływy ze strefy płatnego parkowania. Fundusze Norweskie Wpływy ze sprzedaży samych biletów okresowych - 50% ze 100zł to o 50zł więcej niż 100% z 0.</p>
---	--

POMYSŁ NR 4: Procedura kontroli kotłowni

<p>CEL</p> <p>Na jaką potrzebę odpowiada propozycja?</p>	<p>Potrzeba obniżenia emisji pyłów z domowych kominów</p>
<p>ODBIORCY</p> <p>Kto skorzysta z wdrożenia pomysłu w życie? Jak i jak dotrzeć do wskazanych odbiorców?</p>	<p>Skorzystają mieszkańcy zmuszeni wdychać trujące dymy z okolicznych domów, ale również mieszkańcy, których domy emitują najwięcej szkodliwych związków. Kontakt z odbiorcami poprzez Straż Miejską kontrolującą paleniska. Wielu mieszkańców nie jest świadoma zagrożenia, a kontrola SM stwierdzająca brak podstaw do mandatu tylko utwierdza ich w przekonaniu, że nawet gęsty dym z komina, ale nadal z legalnych paliw nie jest szkodliwy.</p>
<p>OPIS PROPOZYCJI</p> <p>Na czym ma polegać pomysł? Jakie działania obejmuje? Jakie są jego etapy krok po kroku?</p>	<p>Pomysł polega na zwiększeniu zakresu kontroli, które od wielu lat prowadzi Straż Miejska. <i>Należy stworzyć procedurę kontroli kotłowni</i> Pierwszy etap kontroli bez zmian. Sprawdzenie legalności paliw. W przypadku stwierdzenia opału bez zastrzeżeń, strażnik prosi o zaświadczenie potwierdzające obowiązkową doroczną kontrolę kominarską. Czysty i sprawny technicznie komin jest jednym z ważniejszych elementów wpływających na prawidłowe, więc tym samym czyste spalanie. Jeśli SM nie ma prawa na wystawienie mandatu, to poucza o takiej potrzebie i ewentualnych skutkach prawnych braku takiej kontroli (np. brak wypłaty odszkodowania za pożar w domu)</p> <p>W czasie kontroli Strażnik przedstawia tabelkę z przykładowymi domem o zbliżonej powierzchni (<i>większość domów ma pomieszczenia o wysokości około 2,5, więc kubaturę powinno się przeliczyć z takiej wysokości. Przykładowe powierzchnie to 80,120,150m²</i>) i poziomem termoizolacji do kontrolowanego ogrzewanego z różnych paliw (drewno suche/mokre, węgiel, pellet, gaz, prąd,</p>

pompa ciepła). Będą to bardzo ogólne dane mające tylko wzbudzić chęć zmiany sposobu ogrzewania.

Dane mają przedstawiać koszty ogrzewania dla różnych źródeł. Powinniśmy brać pod uwagę względy środowiskowe/klimatyczne, ale do większości osób bardziej przemawiają koszty.

W celu natychmiastowego zmniejszenia emisji strażnik informuje o prawidłowej technice palenia (projekt K.O.Z.A) Po bardziej szczegółowe dane odsyła do Referatu ds. Energetyki, którego pracownicy są przeszkoleni do doradztwa energetycznego.

W związku z wprowadzoną przez sejmik województwa Pomorskiego uchwałą antysmogową strażnik sprawdza tabliczkę znamionową użytkowanego kotła i informuje o ewentualnej konieczności jego wymiany w odpowiednim z zapisami uchwały terminem. Warto przygotować naklejki z datami okresów przejściowych, które naklei się na urządzenie wymagające wymiany. Będzie przypominało o konieczności wymiany zanim zostanie przekroczony termin, po którym użytkowane urządzenie przestanie być legalne.

Na koniec kontroli strażnik informuje o szkodliwości zdrowotnej zanieczyszczenia powietrza wręczając ulotkę, przygotowaną na potrzeby miasta, z bardziej szczegółowymi informacjami.

(Jest bardzo dużo „gotowców”, ale na potrzeby miasta zapewne będzie potrzeba stworzenia własnej, by nie naruszać praw autorskich. Poniżej przykład:

<https://www.facebook.com/wigierski.parknarodowy/posts/311874861147405>)

Wskazane punkty kontroli zapewne wydłużą kontrolę, ale powinny sprawić, że będą bardziej skuteczne i w efekcie w perspektywie czasu będzie ich mniej. Bardzo ważnym aspektem jest uświadomienie kontrolowanym mieszkańcom negatywnego wpływu na zdrowie mieszkańców i wpływu na środowisko gęstego zadymienia nawet jeśli nie ma podstaw do wystawienia mandatu.

REALIZATOR GŁÓWNY

Kto będzie odpowiedzialny za wdrożenie?

Straż Miejska – przeprowadzenie kontroli zgodnymi z założeniami Samodzielnego Referatu ds. Energetyki – przygotowanie materiałów dla Straży Miejskiej, oraz przyjęcie ewentualnej zwiększonej ilości petentów zainteresowanych doradztwem energetycznym.

FINANSOWANIE

W ramach bieżącej działalności realizatorów. Przy dobrym odbiorze pomysłów przez mieszkańców, szczególnie jeśli ostatecznie w związku z tym zwiększy się ilość chętnych na dofinansowania w celu wymiany źródeł ciepła warto zwrócić się do Rady Miasta w celu zwiększenia finansowania wskazanych realizatorów.